



**AgEcon** SEARCH  
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

*The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library*

**This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.**

**Help ensure our sustainability.**

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

[aesearch@umn.edu](mailto:aesearch@umn.edu)

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

*No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.*

ket. A könyv öt részre tagozódik. Az első rész a tsz-i gazdálkodás megszilárdításához és fejlesztéséhez, a termelés folyamatos viteléhez szükséges eszközöket, előfeltételeket, követelményeket ismerteti. A második rész az egyes üzemágak megszervezésével foglalkozik. A harmadik részben a vezetés, munkaszervezés és jövedelemelosztás kérdéseivel találkozunk. A negyedik rész a tsz-i számvitel, pénz- és hitelgazdálkodás, zárszámadás rendszeréről és megszervezéséről ad tájékoztatót. Végül az ötödik rész a tsz-i gazdálkodás tervezésével kapcsolatos kérdéseket tartalmazza.

Végezetül a *Kézikönyv* még egy aktuális használhatóságára szeretném felhívni a tsz-ben dolgozó kollégák figyelmét. Minden tsz-ben folyik a téli időszakban szakmai oktatás. Ez a könyv igen sok segítséget fog adni az előadók felkészüléséhez, a hallgatóknak pedig a mezőgazdasági nagyüzemi szervezés elsajátításához.

Szemes Lajos

#### KOMLÓ LÁSZLÓ

##### A MUNKA ÉRTÉKELÉSE ÉS DÍJAZÁSA A TERMELŐSZÖVETKEZETEKBEN

(Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1962.)

A kötet a közgazdasági, társadalmi és üzemi feltételek alakulásával összefüggésben vizsgálja és mutatja be a termelőszövetkezeti munkadíjazás sokrétű problémáját. Amellett, hogy a szerző a gyakorlati időszerű követelményeket is szemelőtt tartja, messzemenően törekszik arra, hogy megvilágítsa a témakörében felvetődő problémák történeti alakulását és feltárja azok elméleti vonatkozásait. E tekintetben e munka hézagpótló szakirodalmunkban.

A könyv hét fejezete magában foglalja a termelőszövetkezeti munkadíjazás mondhatni valamennyi kérdését. Mégsem arra törekszik, hogy ilyen vagy olyan körülmények között gazdálkodó tsz-ek számára munkadíjazási recepteket adjon, hanem sokkal inkább arra, hogy elvi alapon megvilágítsa a különböző munkadíjazási formák jellegét, és a sokrétű összefüggések szövevényében is útmutatást adjon az adott körülmények között

megválasztható helyes munkadíjazási formákhoz. Ennélfogva a könyv első sorban gondolatébresztő és a képzett szövetkezeti vezetők számára jelenthet nagyon hasznos segédeszközt.

„Az elosztási mód hátráltathatja vagy előmozdíthatja a termelést; ha nem felel meg a termelés konkrét módjának, akkor hátráltatja, ha pedig összhangban van vele, akkor elősegíti” — hangoztatja a szerző a könyv bevezetésében. S ez a gondolat valóban végigvonul egész munkáján, ez teszi dialektikussá a probléma kezelését, s ennélfogva a könyv gazdag anyagát is csak dialektikus szemlélettel lehet hasznosítani.

A *munkák díjazása és a teljesítménynormák* című fejezetben mint alapvető problémával a munkák díjazásának kérdésével és mint igen jelentős gyakorlati problémával a teljesítménynormák kialakításának kérdésével foglalkozik. Általában helyteleníti azt a törekvést — és a múltban általános gyakorlatot —, hogy a termelőszövetkezetekben alkalmazandó teljesítménynormák kialakításához különböző iránynormákat adjanak. Helyesen mutat rá ennek a módszernek legnagyobb veszedelmére, hogy ti. a termelőszövetkezetek ezeket általában nem saját helyi normáik kialakításához szolgáló segédletként, hanem „előírásként” vették és így is kezelték. Véleményem szerint ennek ellenére nem lehet alapvetően helytelennek tartani azt, hogy a tsz-ek szövetkezeti mozgalmunk eddigi és különösen a termelőszövetkezetek megalakulásának időszakában ilyen *segédleteket* kaptak. Ez volt ugyanis a legelemibb konkrét anyag, amit a tsz-ek nagyüzemi gazdálkodásuk munkaszervezéséhez és tervezéséhez kaptak. Viszont teljes mértékben egyetérték a szerzővel abban, hogy nem kaptak a tsz-ek a helyi munkanormázáshoz megfelelő módszertani és gyakorlati segítséget, amely az általánosító számszerű iránynormák helyett, de még inkább azok mellett, összehasonlíthatatlanabban értékesebb hozzájárulás lett volna a munka értékelése helyes alapjainak kialakításához. Termelőszövetkezteink mai üzemi helyzetét nézve természetesen már sokkal inkább eltekinthetnénk a számszerű iránynormák kibocsátásától, különösen ha pótolnánk a normázáshoz nyújtott nagyobbarányú segítség eddigi elmaradását.

*A munkák értékelése* című fejezet igen sokrétűen ismerteti az ezt befolyásoló közgazdasági és üzemi feltételek összefüggéseit. A parasztság történetileg kialakult jövedelmének szintjétől a mezőgazdasági árrendszeren keresztül a szövetkezet ártermeléséig megvilágítja mindazokat a tényezőket, amelyeket a munkák értékelésében figyelembe kell venni. A szerző állásfoglalásai szolidak és meggyőzőek. Igen nagy hangsúllyal mutat rá a szerző a jövedelemrészesei tartálcakalap képzésének jelentőségére, sőt sokirányúan foglalkozik ennek lehetőségeivel is. A jövedelemrészesei foglalkozó szakemberek régen hangsúlyozták e kérdés megoldásának fontosságát, s a szerző joggal szentel ennek a kérdésnek kellő terjedelmet könyvében.

*A természetbeni és a pénzbeni jövedelemrészesei* című fejezet úgy vélem túl sokat foglalkozik a parasztság élelmiszer szokásaiból kiindulva a kenyérgabona ellátás problémájától kezdve a burgonya, zöldség és gyümölcsüzemanyagok kiállításán keresztül a tejjel, tejtermékek és hússzerű valóság, sőt az ipari cikkekkel való ellátással is. Ha mindez rövidebb lenne, — vagy akár elmaradt volna, — akkor nagyobb hangsúlyt kaptak volna azok a problémák, amelyek a pénzbeni és természetbeni részesei összefüggésében az ártermelést, sőt a tsz-ek jövedelmező gazdálkodásának komplexumát érintik. Ebből a fejezetből különösen ki kell emelni a szerzőnek a pénzbevételek egyenletessé tételével kapcsolatos fejtegetéseit. Nemesak helyesen mutat rá arra, hogy egy ilyen törekvésnek az abszolút érvényesítőse gátolja a tsz-ek korszerű nagyüzemi fejlődését (a specializálást), hanem mindjárt megvilágítja azt is, hogy hogyan lehet ezt gazdaság-politikai eszközökkel áthidalni. Hozzátehetjük, hogy a szerző helyes felismerésének egy része napjainkban már gyakorlattá válik és a tsz-ek hitel-ellátása a tsz-ek korszerű üzemi fejlődésének elősegítése irányába alakul.

*A garantált és a pénzbeni munkadíjazás jelentősége* külön fejezetet kapott a könyvben. Ez kétségek nélkül helyes törekvést tükröz, bár e téren épp a könyvnyomdába adása után következett be hazánkban olyan fejlődés, amelynek feldolgozása révén ma már korszerűbb anyagot kaphatna kezébe az olvasó.

*A vezetők munkájának díjazása* című fejezet jó elméleti és gyakorlati összefoglalása e kétségek nélkül egyik legbonyolultabb kérdésnek. A szerző következtetései általában helytállóak, állásfoglalásai iránymutatók. Mégis azt kell mondanunk, hogy a könyv megjelenésének időpontjában a vezetők munkájának díjazására vonatkozóan kiadott újabb javaslatok a könyvben ma már hézagként jelentkeznek.

*Az anyagi ösztönzés* sokoldalú és elvileg helyes tárgyalás, kell, hogy a termelőszövetkezeti vezetőket is ösztönözze az anyagi érdekeltség még ma is nagyrészt kiaknázatlan lehetőségeinek felismerésére és gyakorlati megvalósítására.

A könyvet az *irodalmi források* gazdag felsorolása zárja, amely nemesak a szerző lelkiismeretes irodalmi tájékozottságát bizonyítja, hanem az olvasónak is segítséget nyújt ahhoz, hogy az őt közvetlenül érintő kérdésekben bővebb irodalmi ismeretekhez jusson hozzá. Kár, hogy az igen gazdag külföldi, főleg szovjet irodalmi anyag felsorakoztatása mellett a magyar forrásanyagra való utalás korántsem teljes.

*Összefoglalásul* úgy értékelhetjük Komló László könyvét, hogy a termelőszövetkezeti munkadíjazással foglalkozó irodalmunkban a legjelentősebb öszeregzés, amelynek színvonala az igényes szakembert is nemesak kielégíti, hanem az oly nagyjelentőségű termelőszövetkezeti munkadíjazás alkotó továbbfejlesztésére is helyes irányban ösztönöz.

Enese László

*Élvtős — Gockler:*

#### MEZŐGAZDASÁGI GÉPI MUNKÁK KÖLTSÉGELEMZÉSE

Az Állami Gazdaságok Üzemszervezési Kutatóintézete az erő- és munkagépekre vonatkozó utókalkulációs rendszer kidolgozásához 9 reprezentatív nagygazdaság egész erő- és munkagépállományának üzemelését és anyagfelhasználását felmérte.

Az 500 traktorból és azok munkagépeiből, valamint a 9 gazdaság egyébként álló munkagép-park üzemelésének megismerésére az erre a célra készí-